

a vis maior esemény elektronikus úton történő bejelentéséről

I. A közlemény célja, jogszabályi alapok

Jelen közlemény célja, hogy az *elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról és a vis maiorral összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról* szóló 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet [a továbbiakban: **94/2015. (XII. 23.) FM rendelet**], továbbá az *Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból finanszírozott intézkedések megvalósulásának időtartama alatt, elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról* szóló 57/2015. (XII. 23.) MvM rendelet [a továbbiakban: **57/2015. (XII. 23.) MvM rendelet**] (a továbbiakban együttesen: vis maior rendeletek) által előírt, a kötelezően elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül történő vis maior esemény bejelentéssel kapcsolatos eljárás részleteiről tájékoztatást nyújtson.

A jelen közleményben foglaltak alkalmazása során „ügyfél” alatt a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet] 3. § 14. pontja szerinti „kedvezményezett” is értendő.

Tekintettel a vis maior rendeletek többszöri módosítására, valamint a Magyar Államkincstárról szóló 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet [a továbbiakban: **310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet**] módosítására, szükségessé vált a korábbi, a vis maior esemény elektronikus úton történő bejelentéséről szóló 60/2020. (VI. 30.) számú Kincstár Közleményben foglaltak aktualizálása.

II. Ügyfél-nyilvántartási kötelezettségek, ügyfél adatokban történő változás bejelentése

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az **ügyfél nyilvántartásba vételére**, valamint a nyilvántartásba vett adatokra vonatkozó **változás-bejelentési kötelezettségének** teljesítésére a mindenkor hatályos, az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerbe történő nyilvántartásba vétel és változás bejelentés szabályairól szóló közlemény [a továbbiakban: **Ügyfél-nyilvántartási Közlemény**] rendelkezései az irányadóak.

Az ügyfél-nyilvántartással kapcsolatban bővebb információ a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: Kincstár) honlapján az alábbi linken található, amely tartalmazza az ügyfél-nyilvántartásra vonatkozó hatályos közleményeket is:

<https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/ugyfelnyilvantartas>

A Kincstár a kérelmek ügyintézését részben az Egységes Mezőgazdasági Ügyfél-nyilvántartási Rendszerben (a továbbiakban: Ügyfél-nyilvántartási Rendszer) szereplő adatok alapján végzi, ezért kérjük, fordítson kiemelt figyelmet arra, hogy az **Ügyfél-nyilvántartási Rendszerben szereplő adatai mindig naprakészek legyenek**, és tegyen eleget a nyilvántartáshoz kapcsolódó **változás-bejelentési kötelezettségeinek** is.

III. A vis maior esemény

A mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatások esetében – amennyiben jogszabály nem zárja ki – a Kincstár vis maiorként ismer el olyan, a 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet alapján **igazoltan bekövetkezett** rendkívüli körülményt, cselekményt vagy eseményt (a továbbiakban együtt: esemény), amely **előre nem látható**, és amelynek **következményeit az adott helyzetben általában elvárható gondosság tanúsítása esetén sem**, vagy csak aránytalan mértékű beavatkozással lehetett volna elhárítani.

A vis maior esemény bekövetkezésének lehet olyan hatása, hogy az ügyfél a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokra vonatkozó jogszabály(ok)ban, pályázati felhívásokban, vagy a támogatáshoz kapcsolódó egyéb szabályozó eszközökben (pl. Irányító Hatóság vagy a Kincstár által kibocsátott közleményekben, stb.) meghatározott feltételeknek, követelményeknek, illetve a megítélt támogatáshoz kapcsolódó művelési-, üzemeltetési-, üzemben tartási-, tartási-, stb. kötelezettségeknek, illetve vállalásoknak (a továbbiakban együttesen: kötelezettségvállalás) nem, vagy csak részben tud eleget tenni.

Amennyiben az ügyfél **hitelt érdemlő módon** (a vis maior rendeletekben és/vagy a támogatások végrehajtásával kapcsolatos szabályozó eszközökben meghatározott igazoló dokumentumokkal) **bizonyítani tudja a vis maior esemény bekövetkeztét és annak hatását**, akkor az ok-okozati viszony fennállása esetén – az erre irányuló döntés szerint részlegesen vagy teljes körűen – vis maior alapján **mentesülhet** a támogatási feltételek, kötelezettségek teljesítése alól.

A vis maior rendeletek alapján, a bekövetkezett vis maior esemény megfelelő igazolása esetén a Kincstár vis maior eseménynek ismerheti el különösen – de nem kizárólagosan – az alábbi eseményeket:

- a) az **ügyfél halála**;
- b) az ügyfél **hosszú távú munkaképtelensége**;
- c) a kötelezettségvállalás, illetve a bejelentés benyújtásának időpontjában előre nem látható,
 - ca) a **mezőgazdasági vagy feldolgozóipari üzem** (a továbbiakban együttesen: mezőgazdasági üzem) jelentős részének a **kisajátítása**,
 - cb) a mezőgazdasági üzemhez tartozó **földterületnek**, az **erdősített területnek**, **erdőnek**, továbbá a támogatott tevékenységgel érintett **földterületnek** (a továbbiakban együttesen: földterület) a **kisajátítása**,
 - cc) a mezőgazdasági üzem jelentős része vagy a földterület vonatkozásában **kisajátítást pótló adásvételi vagy csereszerződés megkötése**, vagy
 - cd) a mezőgazdasági üzem jelentős részének vagy a földterületnek jogszabály alapján történő **átminősítése**;
- d) a földterületnek **közcélra** vagy **közérdekből történő igénybevétele**, amennyiben ez a kötelezettségvállalás, illetve a bejelentés benyújtásának időpontjában nem volt előrelátható;
- e) a mezőgazdasági üzemet, a földterületet vagy az erdészeti létesítményt sújtó **természeti csapás**, illetve **szélsőséges időjárási körülmény** (így különösen földrengés, árvíz, szélvihar, aszály, belvíz, tüzeset, jégeső, fagy, felhőszakadás);
- f) a mezőgazdasági üzem részét képező vagy erdőterületen elhelyezkedő, állattartást, egyéb mezőgazdasági vagy feldolgozóipari tevékenységet, illetve egyéb támogatott tevékenységet szolgáló vagy támogatásból megvalósított építmények vis maior

következtében történő **megsemmisülése**, illetve olyan mértékű **megrongálódása**, amely a **rendeltetészerű használatot ellehetetleníti**;

- g) az ügyfél **állatállományának** egy részét vagy teljes egészét sújtó **járványos, fertőző megbetegedés** vagy az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről szóló törvény szerinti **állat-járványügyi intézkedés** miatti **állománycsökkenés**;
- h) az ügyfél gondossága ellenére az **állatállománya** egészének vagy egy részének **elhullása** vagy **leölése**;
- i) az ügyfél **növényállományának**, illetve az ügyfél által termesztett **gombafajoknak** egy részét vagy teljes egészét sújtó **fertőzés**, illetve **károsító járványos szintű előfordulásából eredő kártétel**;
- j) **zárlati**, vagy Magyarország területén még **nem honos károsító**, illetve **károkozó** ellen hozott **hatósági intézkedés**;
- k) az **intervenciós és export** tevékenységgel összefüggő szállítási útvonalon bekövetkezett **váratlan vagy tartós akadály**, amelynek elhárítására az ügyfél öneréből képtelen és az alternatív útvonal használata jelentős többletköltséggel jár;
- l) a koronavírus-járvány miatt elrendelt kormányzati intézkedések (a továbbiakban: **veszélyhelyzet alapjául szolgáló járványveszély**) **miatt bekövetkezett akadályoztatás**.

A fenti felsorolás példálózó jellegű, csak a legjellemzőbb eseteket rögzíti. Egyéb jogszabály, pályázati felhívás a fenti felsorolást bővítheti az adott jogcím/intézkedés sajátos szabályainak megfelelő módon, illetve jogszabályban és pályázati felhívásban nem meghatározott események is elismerhetők vis maior eseményként. A vis maior események Kincstár általi elismerésének feltétele, hogy megfeleljen a 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet 2. § (1) bekezdésében szereplő rendelkezésnek, vagyis a vis maior fogalmának. Az igazolt vis maior esemény a támogatási feltételek teljesítési kötelezettsége alól mentesít, eljárási határidő elmulasztásának következményei alól nem.

IV. Általános feltételek, kötelezettségek betartása

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az ügyfelek számára a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatáshoz kapcsolódóan a jogszabályban és egyéb szabályozó eszközben előírt általános feltételeket, kötelezettségeket a mezőgazdasági tevékenység folytatása során minden esetben be kell tartani!

A minimális gazdálkodási és környezetvédelmi követelmények érvényesülése érdekében *az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer, valamint az állatok állategységre való átváltási arányának meghatározásáról szóló 50/2008. (IV. 24.) FVM rendeletben szabályozott követelményeknek meg kell felelni.*

Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevételeinek szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló 10/2015. (III. 25.) FM rendelet részletesen tartalmazza azon minimum követelményeket, amelyeket a mezőgazdasági tevékenység során szem előtt kell tartani.

A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet [a továbbiakban: **43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet**] 2. § (1) bekezdés alapján a földhasználó és a termelő köteles védekezni különösen:

- **csávézással**, illetve talajfertőtlenítéssel azon károsítók ellen, amelyekről a növény a vegetációs időben más módon kielégítően nem védhető meg, vagy amelyek a kelő növényben különösen nagy kárt képesek okozni;
- **mezei pocok** és egyéb nagy kártételi veszélyt jelentő károsítók ellen;
- **kukoricamol**y ellen legkésőbb minden év április 15-éig a kukorica-, cirok- és kenderszármaradványok talajba forgatásával vagy más módon történő megsemmisítésével; továbbá
- **parlagfű** (*Ambrosia artemisiifolia*);
- **keserű csucor** (*Solanum dulcamara*);
- **selyemkóró** (*Asclepias syriaca*);
- **aranka fajok** (*Cuscuta* spp.);
- a 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 7. melléklete szerinti **raktári kártevők** ellen.

Kihangsúlyozandó, hogy fenti növényvédelmi kötelezettségek betartása alól a vis maior esemény alapján **kizárólag a vis maior esemény bekövetkezésétől a vis maior esemény fennállásának időszakában mentesíthető** az ügyfél. Tehát a vis maior esemény bekövetkezése előtti és a vis maior esemény (megszűnése) utáni időszak tekintetében a kötelezettségeket be kell tartani (utólagosan is gondoskodni kell az előírt kötelezettségvállalás teljesítéséről, pl. gyommentes állapot fenntartása)!

A gazdasági növények növényvédő szerrel történő kezelésére vonatkozó korlátozásokat, illetve a – természet és a környezet védelmét szem előtt tartó – részletszabályokat a 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet tartalmazza. Így különösen a méhekre mérsékelten veszélyes vagy mérsékelten kockázatos minőségű növényvédő szer alkalmazására (méhkímélő technológia), illetve a növényvédő szerrel végzett növényvédelmi munka következményeként vélelmezett **méhelhullás kötelező bejelentésére** vonatkozó szabályokat.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 17. § (1) – (4), valamint a 18. § (1) bekezdései alapján:

- **a termelő és a földhasználó köteles:**
 - a zárlati és a vizsgálatköteles nem zárlati károsítókat elpusztítani, azok behurcolását, meghonosodását, terjedését megakadályozni;
 - a zárlati károsítók okozta fertőzést vagy annak gyanúját haladéktalanul az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek bejelenteni;
 - egyéb károsítók ellen védekezni;
 - külön jogszabályban előírt, a méhek védelmére vonatkozó előírásokat betartani és ezekkel kapcsolatos bejelentési és tájékoztatási kötelezettségének eleget tenni;
 - a földet a talaj szennyezését okozó anyagoktól megóvni, a földhasználat során környezetkímélő tápanyag-gazdálkodást folytatni;

- a földhasználó köteles az ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani.
- **az állattartó köteles:**
- az állata rendszeres ellátásáról és felügyeletéről gondoskodni;
 - jogszabályban előírt esetekben állomány-nyilvántartást vezetni, illetve az állatok állat-egészségügyi felügyeletét szolgáltató állatorvossal kötött írásbeli szerződéssel biztosítani;
 - az állat állat-egészségügyi felügyeletét ellátó szolgáltató állatorvost a tartott állatok fajáról, létszámáról, az állatok tartási helyéről az állattartó tevékenység megkezdésétől számított öt napon belül tájékoztatni;
 - az egyedi jelölésre kötelezett állatok esetében az egyedi jelölésről a jogszabályban meghatározott határidőn belül és módon gondoskodni;
 - jogszabályban meghatározott esetekben az állatok tartását, tartási helyét, jelölését és mozgását bejelenteni az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek;
 - az állata betegségéről vagy annak gyanújáról haladéktalanul értesíteni az élelmiszerlánc-felügyeleti szervet, illetve a szolgáltató állatorvost, a beteg, illetve betegsége gyanús állatát megvizsgáltatni, járványos állatbetegség esetén az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek, illetve a szolgáltató állatorvosnak az állat (állomány) kezelésére és a betegség továbbvitelének megakadályozására adott utasításait végrehajtani, az elrendelt járványügyi intézkedésben foglalt kötelezettségeket teljesíteni;
 - az állatának az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv által elrendelt vizsgálatát, kezelését, védőoltását, elszállítását, levágatását, illetve leölését tűrni, ezen feladatokat ellátó állatorvos részére segédszemélyzetről gondoskodni, és a kárenyhítési kötelezettségének megfelelően közreműködni;
 - az állat elhullását vagy kényszervágását az élelmiszerlánc-felügyeleti szervnek, illetve a szolgáltató állatorvosnak jogszabályban foglaltak szerint bejelenteni, és az állati testet vizsgálatra bemutatni;
 - jogszabályban meghatározottak szerint a levágott állatát az élelmiszerlánc-felügyeleti szervvel, illetve a szolgáltató állatorvossal megvizsgáltatni;
 - az állatának jogszabályban meghatározott állat-egészségügyi vizsgálata elvégzéséről – amennyiben jogszabály másként nem rendel – saját költségén gondoskodni.

Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény, illetve az állattartással összefüggő vonatkozó jogszabályokban meghatározott feltételek betartása az ügyfél kötelezettsége.

Az árvízzel, fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett, valamint vízjárta területekre vonatkozóan a vizgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény, illetve a nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló 83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet 19. § (1) bekezdés részletes rendelkezései alapján az ilyen területen folytatott mezőgazdasági tevékenység **kizárólag csak az ügyfél saját felelősségére** történhet, amelyért külön **kártalanítás nem jár**, azzal összefüggésben a 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet 2. § (1) bekezdésére figyelemmel vis maior esemény nem ismerhető el.

A nagyvízi (folyó)mederben fekvő ingatlan tulajdonosa, illetve használója a nagyvízi mederben **mezőgazdasági művelést, erdőgazdálkodást vagy más tevékenységet kizárólag saját**

felelősségére, az árvizek levezetésének akadályozása nélkül, a környezet- és természetvédelmi, valamint a kulturális örökségvédelmi előírások megtartásával folytathat.

Az árvízvédelmi töltések mentesített oldalán lévő, az árvízi víznyomás miatt felszínre törő fakadó és szivárgó vizek által veszélyeztetett területen **mezőgazdasági használat, hasznosítás csak a tulajdonos vagy a használó saját felelősségére történhet**. A terület adottságaiból eredő esetleges károkért kártalanítás nem jár.

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény (a továbbiakban: Evt.) VI. fejezete rendelkezik az erdőt károsító hatások elleni védekezés szabályairól.

Az erdőt vagy az erdei haszonvételek gyakorlását veszélyeztető hatásnak minősül:

- **biotikus erdőkár:** növényi, állati vagy fertőzést okozó egyéb szervezetek (együttesen: károsítók) károkozása;
- a vadállomány által okozott károsítás;
- az erdőt veszélyeztető tevékenység (pl. legeltetés, hulladék elhelyezése, élő gally-, lomb-, moha gyűjtése);
- az erdő talaját veszélyeztető tevékenység (erózió, tömörödés, szennyvíz, hígtrágya, talajszennyező anyag, szennyvíziszap elhelyezése, talaj humuszos termőrétegének összegyűjtése, elszállítása, szomszédos területekről továbbterjedő károsítás);
- **abiotikus erdőkár:** hó, jég, szél, tűz, légszennyezés, árvíz, talajvízszint változása, belvíz, aszály, fagy.

Az Evt. alapján az erdészeti hatóság vezeti a közhiteles Országos Erdőkár Nyilvántartást. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet alapján az erdészeti szakszemélyzetnek a szakirányítási tevékenysége során kezelt erdőt ért károsításokat a Nemzeti Földügyi Központ (a továbbiakban: NFK) honlapján közzétett, „Erdővédelmi kárbejelentő lap”-on az NFK részére be kell jelenteni.

Az Erdővédelmi kárbejelentő lapokat naptári negyedévenkénti bontásban, az adott tárgynegyedévet követő hónap 8. napjáig, zárlati károsító esetén a káresemény észlelését követően haladéktalanul meg kell küldeni az NFK részére.

Amennyiben az erdő talaját érintő károsításból eredő kár okozása az erdőgazdálkodónak nem róható fel, akkor az erdőgazdálkodó köteles a további károsodást megakadályozó intézkedések megtételére, így a rendőrség, a környezetvédelmi hatóság és az erdészeti hatóság felé feljelentést, illetve bejelentést tenni.

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: 1996. évi LV. törvény) alapján a **vadászatra jogosult köteles a vadászható állat által okozott kárt (vadkár) megtéríteni**. Vadkárnak minősül: a gímszarvas, a dámszarvas, az őz, a vaddisznó, valamint a muflon által a mezőgazdaságban és az erdőgazdálkodásban, továbbá az őz, a mezei nyúl és a fácán által a szőlőben, a gyümölcsösben, a szántóföldön, az erdősítésben, valamint a csemetekertben okozott kár tíz százalékot meghaladó része.

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló 79/2004. (V. 4.) FVM rendelet mezőgazdaságban okozott vadkárnak a vad táplálkozása, taposása, túrása vagy törése következtében a mezőgazdasági kultúra terméskiesését előidéző károsítását tekinti.

Az 1996. évi LV. törvény 75. §-a és a 75/A. §-a alapján a vadászatra jogosultat terheli a vadkárért való felelősség és a bekövetkezett vadkárt a *Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben (a továbbiakban: Ptk.) foglalt szabályok alapján a vadkárnak a tíz százalékot meghaladó részét köteles megtéríteni.* A vad által okozott kár tíz százaléka nem tekinthető vadkárnak, mert az a megújuló természeti erőforrásnak és nemzeti vagyonnak minősülő vadállomány életfeltételeinek kielégítésére szolgáló, természetes önfenntartási érték.

A vadászatra jogosult köteles a vadkár megelőzése érdekében az 1996. évi LV. törvény 78. §-a szerinti intézkedések megtételére, ugyanakkor a föld használója ugyanezen törvény 79. §-a alapján köteles a vadkárok, valamint a vadban okozott károk megelőzése érdekében együttműködni a vadászatra jogosulttal.

Az Evt. 57. § b) pontjára figyelemmel a vadállomány okozta, erdőt érintő kár vis maiorként nem fogadható el!

A fentiekből adódóan a Kincstár vis maiorként csak abban az esetben fogadhatja el a vadkár bekövetkezését vis maior eseményként, amennyiben az ügyfél igazolni tudja – hitelt érdemlő dokumentumok benyújtásával –, hogy az 1996. évi LV. törvény 78. §-ában és 79. §-ában meghatározott intézkedések ellenére a vadkár bekövetkezett. Tehát nem elegendő csak a vadkár bekövetkezését igazolni a vadászatra jogosult által, hanem bizonyítani is kell, hogy a jogszabályi kötelezettségek betartása ellenére következett be a vis maior esemény. A jogszabályi kötelezettségek betartása ellenére bekövetkező vis maior eseményt a következő bekezdésben részletezett esetekhez kapcsolódó **írásos dokumentációval** szükséges hitelt érdemlő módon igazolni (*pl. számlamásolatok, bejelentési kötelezettségek írásos dokumentációi, az alkalmazott – jogszabályi feltételeknek megfelelő – agrotechnológia ismertetése, vadászati hatóság engedélyeztetési dokumentációi, a vadászatra jogosult és a föld használójának nyilatkozata a jogszabályban előírt kötelezettségek részletes teljesítéséről, vadkár igény érvényesítésére vonatkozó dokumentációk, stb.*)

A vadkár megelőzésére vonatkozó – a vadászatra jogosult, és a föld használójának – jogszabályi kötelezettségei (a teljes körű szabályozást az 1996. évi LV. törvény 78. § és 79. §-a tartalmazza)

- **a vadászatra jogosult köteles:**
 - a vadkárrel veszélyeztetett területre megfelelő számú és típusú, a vadkár megelőzését vagy elhárítását szolgáló vadgazdálkodási berendezést elhelyezni;
 - ideiglenes villanypáztort telepíteni;
 - a vadkár ellen célravezető szakszerű védekezési, illetve riasztási módszereket alkalmazni;
 - a szükséges mennyiségben és mértékben történő elterelő etetést végezni;
 - a szükséges mennyiségben és mértékben vadkárrelhárító vadászatot folytatni;
 - a vadászati hatóságnál idényen kívüli állományszabályzó vadászat engedélyezését kezdeményezni.
- **a föld használója köteles:**
 - közreműködni a vadkár elhárításában, illetve csökkentésében a vadászatra jogosulttal egyeztetett, és a károk elhárítására vagy csökkentésére alkalmas módon;
 - a károsodás vagy a károkozás veszélye esetén a vadászatra jogosultat haladéktalanul értesíteni és tájékoztatni;
 - a károkozás csökkentése érdekében közvetlenül az erdősült terület mellett található, mezőgazdasági tábla esetén gondoskodni arról, hogy az erdősült terület szélétől legalább 5 méter szélességben olyan mezőgazdasági kultúra kerüljön termesztésre,

amely magassága alapján lehetővé teszi az erdőből kiváltó vad észlelését és vadkárelhárító vadászatát;

- a szakszerű agrotechnológiával művelt, a vad általi károkozás ellen a tőle elvárható mértékben és módon védett területeket a kritikus időszakokban ellenőrizni;
- nagy értékű növénykultúra esetében, illetve a fokozottan vadkárveszélyes területen fokozottan közreműködni a vadkár megelőzése és elhárítása tekintetében;
- a vadállomány kíméletéről megfelelő eljárások alkalmazásával gondoskodni;
- a mezőgazdasági tábla esetén hozzájárulni, hogy a vadászatra jogosult ideiglenesen, vadkárelhárító vadászatok célját szolgáló berendezéseket létesítsen, ha a létesítés és fenntartás költségeit a vadászatra jogosult fedezi;
- apróvadás vadászterületen az 1996. évi LV. törvény végrehajtására kiadott rendeletben meghatározott táblák kaszálása során vadriasztó láncot vagy egyéb, hanghatáson alapuló vadriasztó eszközt használni.

A föld használója jogosult a vadállomány túlszaporodása miatt a vadászati hatóságnál állományszabályozó vadászat elrendelését kezdeményezni.

Ha a **föld használója** rendes gazdálkodás körébe tartozó közreműködési kötelezettségének szakszerű és a károk elhárítására, csökkentésére alkalmas módon **nem tesz eleget, a vadkárt a föld használójának a terhére kell figyelembe venni** az 1996. évi LV. törvény alapján.

Amennyiben a föld használója vadkár igényét érvényesíteni kívánja, akkor az adott növénykultúrában keletkezett vadkárra vonatkozó bejelentési határidőn belül az észlelést követően, legfeljebb 15 nap elteltével – az egyes növénykultúrákra meghatározott bejelentési időszakban – köteles azt a vadászatra jogosultnak írásban bejelenteni.

A vis maior esemény bejelentéséhez kapcsolódó ügyintézés, bírálat **minden esetben hatással van az érintett támogatási/kifizetési vagy egyéb kérelem ügyintézésére**, illetve az **esetleges kapcsolódó intézkedésekre**. Az indokolatlanul benyújtott vis maior esemény bejelentés vizsgálata, így az érintett támogatás tényleges kifizetésének szükségtelen elhúzódásával járhat.

V. A vis maior esemény bejelentése

A vis maior esemény bejelentését abban az esetben lehet kezdeményezni, ha a **vis maior esemény megfelel** a 94/2015. (XII. 23.) FM rendeletben meghatározott – a vis maior eseményre vonatkozó – alapvető fogalmi kritériumoknak. Továbbá a vis maior esemény **már megtörtént**, illetve **bekövetkezett**, és a vis maior esemény következtében az **ügyfél nem tudja teljesíteni** a támogatás igénybevételéhez, vagy az intézkedésben való részvételhez szükséges valamely/valamennyi **feltételt, előírást**, illetve **kötelezettségvállalást**.

A vis maior esemény tényleges bejelentése előtt **javasolt felmérni**, hogy a bekövetkezett vis maior esemény **valóban érinti-e és mennyiben**, illetve **befolyásolja-e** az adott támogatást, annak betartandó előírásait, feltételeit, továbbá, hogy az ügyfél tett-e lépéseket az esemény és annak esetleges következményeinek elhárítására vonatkozóan.

Fontos kiemelni, hogy a vis maior esemény bekövetkezése **önmagában nem alapozza** meg annak automatikus elfogadását adott intézkedés tekintetében, a vis maior eseményre vonatkozó bejelentést kizárólag az összes tényező – a bekövetkezett vis maior esemény következményeinek, hatásainak, azok összefüggéseinek – alapos számbavételét követően javasolt benyújtani a Kincstárhoz.

A 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet 6. § (2) bekezdése alapján a vis maior esemény bejelentésében az ügyfélnek fel kell tüntetnie:

- az **ügyfél-azonosítási adatokat**;
- a már bekövetkezett **vis maior eseményre vonatkozó adatokat** (pl. érintett terület, növényállomány, állat, erdőterület, beruházás, projekt azonosító adatai, stb.) különösen az esemény bekövetkezésének:
 - **helyét** (pl. blokkazonosító, helyrajzi szám, település, cím, stb.),
 - **időpontját** (kezdését, végét), **időtartamát**. Amennyiben a vis maior esemény bekövetkezése több tényező együttes fennállása révén jelentkezett, akkor azt kell mérlegelni az időpont, időtartam meghatározásakor, hogy mikor vált egyértelművé az ügyfél számára, hogy a kötelezettségvállalását nem tudja teljesíteni és azt hitelt érdemlő módon (megfelelő igazolással) alá tudja támasztani. Kérjük, hogy tartsa szem előtt, hogy ez nem haladhatja meg a vis maior esemény bekövetkezésének kezdetétől számított 6 hónapot!
- az **esemény leírását** (a bekövetkezett vis maior esemény részletes leírását, amelyből egyértelműen kiderül az eseményt érintő összes körülmény, pontos okai, továbbá annak részletezése, hogy esetlegesen az ügyfél hogyan próbálta megelőzni az esemény bekövetkezését, enyhíteni az okozott károkat. Például a mezőgazdasági termék értékesítése megghiúsult, mert a vevő elállt a vásárlástól, azonban az ügyfél – megfelelően igazolt módon – megtette az új vevő felkutatásával összefüggő lépéseket. Az esemény részletes ismertetése alapvető fontosságú a bejelentés elbírálása szempontjából);
- **következményeinek megjelölését**, amely tartalmazza, hogy **mely támogatási feltételnek való megfelelést nem tudja teljesíteni** [pontosan meg kell adni a bejelentésben, hogy a bekövetkezett vis maior esemény az adott támogatás (támogatói okirat/döntés/támogatási-, kifizetési kérelem) szempontjából milyen következményekkel jár, amelyek miatt a kötelezettségvállalást nem tudja betartani és melyek azok, amelyek alóli mentesítését kéri. Továbbá le kell írni azt, hogy pontosan mely kötelezettségvállalást nem tudja a vis maior esemény fennállásának ideje alatt tartani, megvalósítani (pl. árbevétel, üzemméret nagysága, alkalmazottak felvétele, főállású mezőgazdálkodóvá válás, másodvetés bejelentése, stb.) és különösen beruházási támogatások esetén – amennyiben releváns – meg kell jelölni és részletesen indokolni azt a vis maior esemény fennállásán esetleg túlnyúló időtartamot, amely alatt a **vis maior eseményből adódóan** a kötelezettségvállalás teljesítése nem lehetséges.];
- továbbá az **ügyfél nyilatkozatát** arra vonatkozóan, hogy az **esemény mely intézkedés vagy intézkedések, illetve pályázati felhívások** vonatkozásában merült fel, vagy arra vonatkozóan, hogy a bejelentés minden érintett támogatási intézkedés tekintetében érvényesítendő legyen (a pontos támogatási intézkedést, pályázati felhívást és a támogatási okirat/döntés vagy a támogatási kérelem, kifizetési kérelem/kifizetési igénylés, esetleg az ezek alapján hozott döntések iratazonosító számát kell megadni).

VI. Ügyfél által benyújtandó, vis maior eseményt igazoló dokumentumok

Amennyiben a vis maior esemény jelen közlemény **III. fejezet a), b), c), d), f), j), k) pontjaiban** felsorolt események miatt merült fel, úgy ezen esemény(ek)e)t a Kincstár csak abban az esetben ismerheti el vis maiorként, ha az(oka)t:

- az **ügyfél**,
- az **ügyfél meghatalmazottja**,
- a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Támogatási törvény) szerinti vélelmezett örököse (a továbbiakban: **vélelmezett örökös**), vagy
- az **ügyfél vélelmezett örököse/örököse által meghatalmazott személy**

hatósági igazolással vagy más hitelt érdemlő módon bizonyítja (a továbbiakban együttesen: hivatalos igazoló dokumentumok).

Ezekben az esetekben a vis maior esemény bejelentéséhez **elektronikusan mellékelni szükséges:**

- az esemény bekövetkezését tanúsító **hatósági bizonyítvány vagy egyéb hitelt érdemlő igazolás másolatát**, vagy
- az előzőekben említett okiratok kiállítására hatáskörrel rendelkező hatóság vagy egyéb szerv által kiadott – az okirat kiállítása iránti kérelem benyújtásának tényét tanúsító – **nyilatkozatot**.

A jelen közlemény **III. fejezet 1) pontja** szerinti, a **veszélyhelyzet alapjául szolgáló járványveszély miatt bekövetkezett akadályoztatás** esetén az ügyfélnek azt kell **igazolnia**, hogy az adott támogatási feltételt a veszélyhelyzet alapjául szolgáló járványveszélyből előálló okból vagy a veszélyhelyzet miatt elrendelt korlátozásra visszavezethetően nem tudta teljesíteni.

Ebben az esetben a vis maior esemény bejelentéséhez **elektronikusan mellékelni szükséges a fentiek igazolására alkalmas dokumentumokat**.

A következőkben meghatározott, a vis maior esemény bejelentés alapját képező eseményeket hitelt érdemlő módon kell igazolni az alábbiak szerint.

Ügyfél halála

Az **ügyfél halála** esetén [*III. fejezet a) pont*] a vis maior esemény – az Ügyfél-nyilvántartási Közlemény figyelembe vételével a vélelmezett örökös vagy örökös, illetve a vélelmezett örökös vagy örökös által meghatalmazott személy által – **halotti anyakönyvi kivonattal** vagy – amennyiben a vis maior esemény bejelentésére meghatározott határidőig rendelkezésre áll – **jogerős hagyatékátadó végzéssel** igazolandó.

***Figyelem!** A Ptk. 2:4. §-a alapján a jogképesség a halállal megszűnik, így ennek értelmében az elhalálozásról, vagy az elhalálozás miatti akadályoztatásról szóló vis maior esemény bejelentés kizárólag a vélelmezett örökös, az örökös vagy ezek meghatalmazottjai útján nyújtható be.*

*Amennyiben nem a fentiekben meghatározott személy által kerül benyújtásra a vis maior esemény elismertetésére irányuló bejelentés, akkor a kérelem visszautasításra kerül, tekintettel arra, hogy ebben az esetben a kérelmet nem az igény érvényesítésére jogosult személy terjeszti elő. **A meghatalmazás mind a meghatalmazó ügyfél, mind a meghatalmazott halálával megszűnik.***

Ügyfél hosszú távú munkaképtelensége

Az **ügyfél hosszú távú munkaképtelenség** [*III. fejezet b) pont*] vis maior eseményt elsősorban az *egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény* (a továbbiakban: Eütv.) 137. §-ában meghatározott egészségügyi dokumentációval kell igazolni az alábbiak szerint:

- több résztevékenységből álló, összefüggő ellátási folyamat végén vagy fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást követően az ellátás adatait összefoglaló **zárójelentéssel**; vagy
- miniszteri rendeletben meghatározott járóbeteg-szakellátási tevékenység befejezésekor, a beteg ellátásával és gyógykezelésével kapcsolatos összefoglaló adatokat tartalmazó **ambuláns ellátási lappal**,

amelyek tartalmazzák többek között – az Eütv. 136. §-ában előírtakkal összhangban – a **kórelőzményre**, a **diagnózisra**, a **kapcsolódó vizsgálatra**, annak **eredményére**, illetve az **elvégzett beavatkozásokra** vonatkozó adatokat. Tartalmazzák továbbá a **kezelés időtartamára**, illetve adott esetben a **munkaképtelenség várható megszűnésének idejére** vonatkozó információkat.

Amennyiben a munkaképtelenségből adódóan az ügyfél megváltozott munkaképességű személynek minősül, illetve rehabilitációja szükséges, akkor a kérelemhez csatolni kell a rehabilitációs hatóság által kiállított igazoló dokumentumot, amely alátámasztja a vis maior esemény bekövetkezését, fennállását, illetve a rehabilitáció indokoltságát.

*Fontos kihangsúlyozni, hogy a fenti információk teljes körű rendelkezésre állása a vis maior bejelentés elbírálásában jelentős szerepet játszik, hiszen ezek ismeretében lehet azt eldönteni, hogy a vis maior esemény **előre nem látható módon** következett-e be, illetve ezzel összefüggésben az ügyfél valóban nem tudja/tudta azon feladatait, kötelezettségvállalásait betartani, amelyek a támogatás szempontjából szükségesek.*

Figyelem! A háziorvos által kiállított **orvosi igazolás**, valamint a keresőképtelenség és keresőképesség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet [a továbbiakban: 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet] alapján kiállított, az „Orvosi igazolás keresőképtelen állományról” tárgyú igazolás (**táppénzes papír**) **önmagában nem elégséges** a vis maior esemény hitelt érdemlő igazolásához.

A 102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet 2. § (1) bekezdése szerint a keresőképtelenség illetve a keresőképesség elbírálására és igazolására a **kötelező egészségbiztosítás ellátásairól** szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 45. § (2) bekezdése alapján jogosult:

- a háziorvos, házi gyermekorvos;
- a járóbeteg-szakellátás orvosa;
- az ideggondozó, bőr- és nemibeteg-gondozó, tüdőgondozó, valamint az onkológiai gondozó szakorvosa;
- az egészségbiztosítási pénztári feladatkörében eljáró fővárosi és megyei kormányhivatal;
- a kormányhivatallal felülvéleményező tevékenységre szerződött főorvos.

A kórházi kezelés időtartamára, valamint a pszichiátriai beteg alkalmazkodó (adaptációs) szabadsága esetén a kórház igazolja a keresőképtelenséget. Az utóbbi esetben a betegség mellett az „adaptációs szabadság” megjelölést és annak időtartamát is fel kell tüntetni az igazoláson.

A hosszú távú munkaképtelenségben bekövetkezett bármilyen változás esetén – ha az adott támogatásra hatással van – szükséges a Kincstár tájékoztatása – az erre vonatkozó külön felszólítás nélkül – a változást igazoló dokumentumok egyidejű megküldésével (megjelölve az érintett támogatói okiratot/támogatási-/kifizetési kérelmet/kifizetési igénylést).

Kisajátítás, kisajátítást pótló szerződések

A mezőgazdasági üzem jelentős részének vagy a mezőgazdasági üzemhez tartozó földterületnek a **kisajátítását** [III. fejezet c) pont ca), cb) alpontjai] a kisajátításról szóló 2007. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Kisajátításról szóló törvény) szerinti kisajátítási hatóság által kiállított, a **kisajátításról szóló végzéssel vagy határozattal, illetve a kisajátítási változási vázrajzzal** kell igazolni.

A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: **Földforgalmi tv.**) 5. §-a szerinti fogalom meghatározás alapján:

- **állattartó telep:** a Magyarország területén, egy vagy több földrészleten, illetve földrészleten belül alrészletként elhelyezkedő, a földfelszínen azonosítható állandó mesterséges tereptárgyakkal egyértelműen lehatárolt, az élelmiszerlánc-felügyeleti szerv nyilvántartásban egy elnevezés és nyilvántartási szám alatt állattartó helyként vagy tojásfeltetőként megjelölt, állatok tartására, illetve keltetésre szolgáló gazdasági épületek és kiszolgáló létesítmények, és a hozzájuk tartozó gazdasági felszerelés együttese, ideértve az állattartó létesítményekkel egy technológiai egységben működő körbekerített legelőket és kifutókat, továbbá a trágyatárolásra és a méhcsaládok elhelyezésére használt területeket;
- **mező-, erdőgazdasági hasznosítású föld (földterület):** a föld fekvésétől (belterület, külterület) függetlenül valamennyi olyan földrészlet, amely az ingatlan-nyilvántartásban szántó, szőlő, gyümölcsös, kert, rét, legelő (gyep), nádas, erdő és fásított terület művelési ágban van nyilvántartva, továbbá az olyan művelés alól kivett területként nyilvántartott földrészlet, amelyre az ingatlan-nyilvántartásban Országos Erdőállomány Adattárban erdőként nyilvántartott terület jogi jelleg van feljegyezve.
- **mezőgazdasági üzem:** az azonos céllal működtetett mezőgazdasági termelési tényezők (föld, mezőgazdasági felszerelés, egyéb vagyonelemek) szervezeti alapegysége, amely a gazdasági összetartozás révén gazdálkodási alapegység is;
- **mezőgazdasági üzempont:** a földműves vagy mezőgazdasági termelőszervezet tulajdonában, illetve használatában álló, a mező- és erdőgazdasági tevékenység vagy a mező- és erdőgazdasági tevékenység és a kiegészítő tevékenység célját szolgáló gazdasági, lakó, illetve iroda épülettel beépített ingatlan vagy a tanya, amely a gazdálkodás végzésének vagy megszervezésének a mezőgazdasági igazgatási szervnél bejelentett helyéül szolgál;

A kisajátítás a Kisajátításról szóló törvény 2. §-a alapján az alábbi közérdekű célokra lehetséges:

- honvédelem;
- nemzetközi szerződés alapján megvalósuló területcsere;
- terület- és településrendezés;
- kötelező állami, illetve kötelező önkormányzati feladathoz kapcsolódó oktatási - ideértve a diákotthoni elhelyezést biztosító létesítményeket is -, egészségügyi, szociális létesítmény elhelyezése;
- közlekedési infrastruktúra fejlesztése;
- energiatermelés;
- energiaellátás;
- bányászat;
- elektronikus hírközlési szolgáltatás;
- örökségvédelem;
- természetvédelem;
- vízgazdálkodás, víziközmű-szolgáltatás;
- fenntartható erdőgazdálkodás, valamint véderdő telepítése, védőfásítás és közérdekű erdőtelepítés;
- építésügyi korlátozások felszámolása;
- az ingatlant terhelő, az ingatlan rendeltetésszerű használatát jelentősen korlátozó, vagy megszüntető közérdekű használati jogok, szolgálomai miatti hátrányok megszüntetése;
- környezetvédelem;
- sportinfrastruktúra fejlesztése;
- az Országgyűlés munkáját segítő hivatali szervezet elhelyezése;
- kulturális infrastruktúra fejlesztése;
- optimális birtokszerkezet kialakítása céljából.

Amennyiben a kisajátítandó ingatlannak – amelyen mezőgazdasági üzem vagy földterület helyezkedik el – több tulajdonosa van, sok esetben a tulajdonostársakkal a kisajátítást kérőnek sikerül **kisajátítást pótló adásvételi** (egyes esetekben **csereszerződést**) kötnie [III. fejezet c) pont cc) alpontja]. Az ilyen esetek miatt bekövetkező vis maior eseményt a **kisajátítást pótló** – a Ptk.

szerinti írásbeli alakhoz kötött – **adásvételi-, vagy csereszerződéssel**, illetve az adásvétellel, csereszerződéssel érintett ingatlan vázrajzával kell igazolni.

Amennyiben az igazolásul szolgáló dokumentum nem a vis maiorral érintett ügyfél nevére került kiállításra, csatolni kell az igazoláson feltüntetett személy és a vis maiorral érintett ügyfél közti kapcsolatot igazolásul szolgáló dokumentumot (pl. bérleti szerződés, nyilatkozat az adott területre vonatkozó földhasználati bejegyzésről, vagy a bejegyzés iránti kérelem benyújtásáról, stb.).

Ha a kisajátításról szóló végzés, vagy határozat, illetve a kisajátítási változási vázrajz beszerzése az ingatlan tulajdonosától akadályoztatott, akkor mellékelni szükséges az ügyfél nyilatkozatát arról, hogy a földhasználat bejegyzésére vonatkozó bejelentési kötelezettségének eleget tett az ingatlanügyi hatóság részére. Továbbá ezen felül csatolni szükséges az ügyfél nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy a vis maior esemény bekövetkezését igazoló dokumentumok beszerzése milyen indokok alapján akadályoztatott.

Figyelem! A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 95. §-a alapján **a földhasználó a használatot annak megkezdésétől számított 30 napon belül köteles az ingatlanügyi hatósághoz nyilvántartásba vétel céljából bejelenteni.**

Kisajátítás esetén a kisajátítási hatóság az ingatlan-nyilvántartás, illetve a földhasználati nyilvántartás adatai alapján minden esetben értesíti a kisajátítási eljárást lezáró döntésről az összes érintett ügyfelet, így az ingatlan bejegyzett földhasználóját is.

Ingatlan átminősítés

A mezőgazdasági üzem jelentős része vagy a földterületnek jogszabály alapján történő **átminősítését** [III. fejezet c) pont cd) alpontja], művelési ágának változását illetve területváltozását az ingatlanügyi hatóság erre vonatkozó döntésével (végzés, határozat) kell igazolni.

Figyelem! A Kincstár kizárólag azon ingatlan átminősítéssel kapcsolatos bejelentéseket veszi figyelembe, amelyek esetében bizonyítható, hogy a bekövetkező vis maior esemény előre nem látható, az ügyfél ellenőrzési körén kívül merült fel és az eseményből adódó következmények elhárítása nem elvárható, illetve nem lehetséges az ügyfél részéről. Ezek alapján nem fogadható el, ha az ingatlan átminősítés az ügyfél kezdeményezése alapján történik meg (pl. az erdő művelési ág szántó művelési ággá történő átminősítése, osztatlan közös tulajdon megszüntetése). Abban az esetben, ha például állami beruházás miatt, vagy egyéb katasztrófák (havária) miatt szükséges az átminősítés, akkor az adott esetben vis maiorként elfogadható.

Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet [a továbbiakban: 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet] alapján területváltozásnak minősül:

- a földrészletek összevonása (egyesítése);
- megosztása (felosztása); továbbá
- határának módosítása (rendezés), abban az esetben is ha a módosítás az érintett földrészletek területének nagyságát nem módosítja.

Művelési ág változásnak minősül a 109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet alapján, ha:

- a földrészlet nyilvántartott művelési ágát más művelési ágra alakítják át;
- a földrészleten belül alrészletként nyilvántartott művelési ág határvonala megváltozik;
- a terület beruházási célterületté válik;
- a terület beruházási területté válik;

- a terület végleges más célú hasznosítását megvalósították;
- erdő művelési ágban nyilvántartott terület esetében a termelésből való kivonást megvalósították;
- a művelés alól kivett területet mező- illetve erdőgazdasági művelésre alkalmassá tették, feltéve, hogy a változás után az alrészlet területe a legkisebb területi mértéket eléri;
- a földrészleten belül az alrészlet legkisebb területi mértékét el nem érő művelési ág területe a határvonalának megváltozása miatt az alrészletre irányadó legkisebb területi mértéket eléri.

A termőföld minőségében akkor következik be változás, ha annak nyilvántartott minősége valamilyen okból (erózió, talajjavítás, stb.) tartósan megváltozott. Amennyiben a termőföld nyilvántartott minősége a művelési ággal egyidejűleg változott meg, csak a művelési ág változást kell bejelenteni.

A termőföld (időleges, illetve végleges) más célú hasznosítása miatt bekövetkező vis maior esemény hitelt érdemlő igazolására vonatkozóan a *termőföld védelméről* szóló 2007. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: **Tfvt.**), A termőföld védelméről szóló fejezetének rendelkezései az irányadók.

A Tfvt. szerint a termőföld más célú hasznosításának minősül:

- a termőföld olyan időleges vagy végleges igénybevétele, amellyel a termőföld a továbbiakban mezőgazdasági hasznosításra időlegesen vagy véglegesen alkalmatlanná válik;
- a termőföld belterületbe vonásának engedélyezése;
- az Evt. hatálya alá nem tartozó üzem-, majorfásítás, valamint az út, vasút és egyéb műszaki létesítmény tartozékát képező fásítás igénybevétele.

A termőföldet – a Tfvt. 10. § (2) bekezdésében meghatározott esetek kivételével – az **ingatlanügyi hatóság engedélyével** lehet csak más célra hasznosítani. Az engedély hiánya esetén a más hatóságok által kiadott engedélyek nem mentesítik az igénybevevőt a Tfvt-ben foglalt jogkövetkezmények alól. Az ingatlanügyi hatóság engedélye nem mentesít a szükséges más hatósági engedélyek megszerzésének kötelezettsége alól.

A termőföld más célú hasznosításával járó engedélyezési, jóváhagyási vagy tudomásulvételi (együttesen: **engedélyezési eljárásban** érdemi döntés a termőföld más célú hasznosításának engedélyezéséről szóló véglegessé vált ingatlanügyi hatósági határozat figyelembevételével hozható.

Amennyiben a földet megszerző tulajdonos a saját használatot vállalja, úgy számára a termőföld más célú hasznosítása kizárólag a Földforgalmi tv. 13. § (3) bekezdésében meghatározott alábbi célokra engedélyezhető:

- talajvédelmet szolgáló létesítmény megvalósítása;
- öntözéshez szükséges létesítmény megvalósítása;
- öntözőcsatorna és belvízcsatorna létesítése;
- tájgazdálkodási célú vízpótló csatorna és víztározó létesítése;
- védett természeti területek természetvédelmi kezeléséért felelős szerv által jogszabályban, vagy e szerv alapító okiratában foglalt, valamint közösségi vagy hazai költségvetési forrás felhasználásával megvalósuló természetvédelmi célú feladatok ellátása;
- mezőgazdasági termeléshez, erdőgazdálkodáshoz szükséges gazdasági épület létesítése;
- lakóépület létesítése;
- a föld megközelítését, illetve a föld használatát biztosító út kialakítása;
- állandó jellegű növényház létesítése.

A termőföld-igénybevétele akkor minősül időleges más célú hasznosításnak, ha az érintett területen:

- a lábon álló termény megsemmisül;
- terméskiesés következik be;
- az időszerű mezőgazdasági munkák akadályozására kerül sor; vagy
- a talajszerkezet károsodik.

Az ingatlanügyi hatóság ezekben az esetekben csak meghatározott időre, legfeljebb 5 évre engedélyezheti a termőföld időleges más célú hasznosítását.

A termőföld más célú hasznosítására vonatkozó szabályokat a termőföld **havária okozta igénybevétele** esetén a Tfv-t-ben meghatározott eltérő szabályokkal kell alkalmazni, amennyiben:

- a havária közvetlenül érinti a termőföldet, és
- a havária elhárítása, megszüntetése vagy további káresemények megakadályozása érdekében a haváriával egyébként nem érintett termőföld azonnali igénybevétele válik szükségessé.

Az ingatlanügyi hatóság a haváriával közvetlenül érintett termőföldön – az élet, illetve anyagi javak mentésére, valamint a védekezésre irányuló intézkedések befejezésétől számított 15 napon belül – helyszíni szemlét tart, mely alapján határidő megjelölésével elrendeli a haváriával közvetlenül érintett terület eredeti állapotának helyreállítását vagy kivételesen az újrahhasznosítását. A haváriával közvetlenül érintett termőföld eredeti állapotának helyreállítására vagy újrahhasznosítására kötelezhető:

- elemi csapás esetén a termőföld tulajdonosa vagy a tulajdonosok együttesen, ha a földrészlet közös tulajdonban áll;
- ipari szerencsétlenség esetén a káresemény okozóját.

Az alábbi esetekben a termőföld más célú hasznosításának speciális eseteit is meghatározza a Tfv.:

- termőföld belterületbe vonása;
- cél-kitermelőhely, anyagnyerő hely és a külfejtéses bányászati tevékenység végzése.

Összegezve a fentieket, a termőföld más célú hasznosítása miatt bekövetkező vis maior eseményt:

- **az ingatlanügyi hatóság véglegessé vált döntésével, engedélyével;**
- **az engedélyezési eljárást lezáró érdemi döntéssel**

kell igazolni.

Közcélú, közérdekű igénybevétel

A földterületnek **közcélra** vagy **közérdekből** történő igénybevételét [III. fejezet d) pont] – amennyiben ez a kötelezettségvállalás, illetve a bejelentés benyújtásának időpontjában nem volt előre látható –

- **közcélra vagy közérdekből történő igénybevételről szóló döntéssel** (végzés, határozat);
- **közcélból, illetve közérdekű célból jogot gyakorló szervezettel kötött szerződés hiteles másolatával** (amely tartalmazza a károsodott terület nagyságát);
- **vázrajzzal** (amelyen pontosan fel van tüntetve a vezeték, út nyomvonala és a közcélra vagy közérdekből elvont terület helye)

kell igazolni.

Ha az igazolásul szolgáló dokumentum nem a vis maiorral érintett ügyfél nevére került kiállításra, kérjük csatolja az igazoláson feltüntetett személy és a vis maiorral érintett ügyfél közti kapcsolatot (pl. bérleti szerződés, az adott területre vonatkozó földhasználati bejegyzés stb.).

Amennyiben a bejelentés alapjául szolgáló vis maior esemény a közcélra, illetve közérdekből igénybevett ingatlanokon az arra jogosult szervezetek [pl. MVM Ovit Zrt. (a továbbiakban: Ovit), Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. (a továbbiakban: MOL), stb.] által végzett tevékenység következtében okozott káresemény, a bejelentéshez csatolni kell:

- a közcélból, illetve közérdekű célból jogot gyakorló szervezettel (pl. Ovit, MOL, stb.) kötött **szerződés hiteles másolatát**, amely tartalmazza a károsodott terület nagyságát, illetve vázrajzot, melyen pontosan fel van tüntetve a vezeték nyomvonala és a közcélra vagy közérdekből elvont terület helye.

Figyelem! Előfordulhatnak olyan esetek – jellemzően a többéves intézkedések esetén –, amikor a közcélra, vagy közérdekből kisajátított területen a kisajátítás ellenére a közcélból vagy közérdekből elvégzendő munkálatok még nem kezdődtek meg (pl. útépités), így lehetőség van a munkálatok tényleges megkezdésének időpontjáig a mezőgazdasági tevékenység további zavartalan folytatására.

Ebben az esetben a Kincstár a vis maior eseményt csak abban az esetben fogadhatja el, ha az ügyfél csatolja a terület vagytonkezelőjével kötött megállapodást, amelyben rögzítésre kerül, hogy a kisajátítás ellenére az ügyfél mely feltételek mellett és meddig folytathatja mezőgazdasági tevékenységét.

Építmények megsemmisülése

A **mezőgazdasági üzem** részét képező vagy **erdőterületen** elhelyezkedő, állattartást, egyéb mezőgazdasági vagy feldolgozóipari tevékenységet, illetve egyéb támogatott tevékenységet szolgáló **építmények** (jelen pont esetében, a továbbiakban együttesen: építmény) vis maior következtében történő **megsemmisülését**, illetve olyan mértékű **megrongálódását**, amely a rendeltetésszerű használatot ellehetetleníti [III. fejezet f) pont]:

- tűzkár esetén a **tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény** (a továbbiakban: **1996. évi XXXI. törvény**) szerinti **tűzvédelmi hatóság által kiállított tűzeseti hatósági bizonyítvánnyal**;
- az építmény egyéb módon történő megsemmisülését, megrongálódását a **káresemény bekövetkezésének igazolásra jogosult szerv által kiállított hatósági döntéssel** (végzés, határozat), **igazolással**, továbbá
- a bekövetkezett kár igazolására a **kár tényét tartalmazó okmánnyal** (pl. biztosító által kiállított szakvélemény, kárjegyzőkönyv, stb.);
- az építmény megsemmisítésével vagy megrongálásával járó, a **Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény** szerinti **rongálás** esetén a **szabálysértési hatóság, a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság által kiállított ügyirattal, egyéb hatósági döntéssel, jegyzőkönyvvel** (amely hitelt érdemlő módon igazolja a bekövetkezett vis maior eseményt)

kell igazolni.

Zárlati, illetve nem honos károsító, károkozó ellen hozott hatósági intézkedés

A zárlati, vagy Magyarország területén még **nem honos károsító, illetve károkozó ellen hozott hatósági intézkedés** [III. fejezet j) pont] az **élelmiszerlánc-felügyeleti szerv** által kiállított hatósági döntéssel, vagy egyéb igazolásával igazolandó.

Szállítási útvonalon bekövetkező akadály

Az intervenciós és export tevékenységgel összefüggő **szállítási útvonalon** bekövetkezett váratlan vagy tartós **akadályt**, amelynek elhárítására az ügyfél önjelöléséből képtelen és az alternatív útvonal használata jelentős többletköltséggel jár [III. fejezet k) pont], a szállítás módjától és útvonalától függően a közlekedési igazgatási feladatokkal összefüggő hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 382/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet szerint kijelölt hatóság által kiállított **hivatalos igazolást, döntést** kell csatolni.

Veszélyhelyzet alapjául szolgáló járványveszély

A veszélyhelyzet alapjául szolgáló járványveszéllyel [III. fejezet l) pont] **összefüggésben előálló következményeket** az ügyfélnek igazolnia kell. A vis maior bejelentésében **részletesen be kell mutatnia**, hogy a veszélyhelyzet alapjául szolgáló járványveszély fennállása milyen módon és mértékben érintette negatívan a támogatáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalásainak teljesítését, mindezeket az arra alkalmas, **megfelelő dokumentumokkal igazolnia kell**.

Néhány példa¹ a veszélyhelyzet alapjául szolgáló járványveszéllyel összefüggésben előálló következményekre:

- *Az ügyfél által előállított termék értékesítési nehézségei miatt a mezőgazdasági termelői tevékenységéből származó bevétele elmarad a pénzügyi tervében vállalt – jogkövetkezményekkel járó – időszakra vonatkozóan betervezett bevételtől. Ebben az esetben a könyvvizetésből kimutatható módon, számlákkal, szerződéssel, a megrendelővel folytatott írásos egyeztetések (pl. rendelés visszamondása, szerződések felbontása), egyéb megállapodások csatolásával tudja igazolni a vis maior esemény következményeit.*
- *Az ügyfél hatósági házi karanténban vagy kijelölt karanténban tartózkodik, így a támogatáshoz kapcsolódóan bizonyos kötelezettségvállalásokat nem tud teljesíteni. Ebben az esetben szükséges csatolni a vis maior esemény bejelentéshez a járványügyi hatóság által kiállított, a hatósági házi karantén elrendeléséről vagy az Eütv. alapján a járványügyi elkülönítésről, járványügyi megfigyelésről, járványügyi zárlatról, valamint járványügyi korlátozásról szóló határozatot.*
- *Az ügyfél, vagy az ügyfél által alkalmazott személy a koronavírus-járvány okozta betegség súlyos következményei miatt (fekvőbeteg-ellátó intézményben tartózkodik) a kötelezettségvállalásait (illetve munkáját) nem tudja ellátni. Ebben az esetben a vis maior esemény igazolására vonatkozóan az ügyfél hosszú távú munkaképtelensége vis maior esemény bekövetkezésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.*

¹ A VP keretében támogatott, elmaradt rendezvények, képzések során felmerült vis maior eseményre vonatkozóan a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága „**IH Közlemény a koronavírus-világjárvány miatt kihirdetett veszélyhelyzet idején esedékes rendezvények és képzések megtartására, azok elszámolhatóságára vonatkozóan**” című közleménye ad bővebb felvilágosítást, mely az alábbi linken érhető el: <https://www.palyazat.gov.hu/doc/4523>

Seregély általi károkozás, kártétel

A szőlő- és gyümölcsültetvényekben, valamint csemegekukorica táblákon a **seregély okozta káreseményt**, annak megelőzése érdekében – *a védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről* szóló 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet 4/A. § (5) bekezdése alapján – végzett gyérítés igazolására az **ingatlan tulajdonosával**, illetve **jogszerű földhasználójával** és a külön jogszabályok alapján kijelölt vadászatra jogosult, a hegyközség területén működő **hegyőr**, valamint az ott **mezőőri szolgálatot ellátó személlyel** kötött **megállapodással** szükséges igazolni.

Védett állatfaj egyede általi károkozás, kártétel

A védett állatfaj egyede (pl. vetési varjú) okozta káreseményt az **illetékes természetvédelmi hatóság által kiállított igazolással** kell igazolni, amely tartalmazza azt, hogy a védett állatfaj kártételének megelőzése érdekében – *a természet védelméről* szóló 1996. évi LIII. törvény 43. § (2) bekezdésének k) pontja, illetve a 74. §-a alapján – az ügyfél kért riasztási módszer alkalmazásához szükséges engedélyt, illetve hatósági felügyeletet, tekintettel arra, hogy az okozott kártételt az ügyfél a tőle elvárható módon és mértékben már nem volt képes megelőzni. Mindemellett az ügyfélnek igazolnia kell azt, hogy a káresemény megelőzése érdekében milyen – az ügyféltől elvárható – lépéseket tett meg az esemény bekövetkezésének megakadályozása, illetve a károk mérséklése érdekében (*pl. mechanikai védekezés, kerítés, madárháló, megfelelő agrotechnológia alkalmazása, stb.*).

Ha a káreseményt a fokozottan védett állatfaj egyede okozta és a riasztási módszerek alkalmazásához – természetvédelmi vagy más közérdek hiányában – a természetvédelmi hatóság nem járult, illetve nem járulhatott hozzá, akkor a vis maior esemény bekövetkezését igazoló dokumentumokhoz csatolni kell a természetvédelmi hatóság igazolását arról, hogy a riasztásra nincs lehetőség.

Méhállományokat érintő vis maior esemény

A **méhállományokat** érintő vis maior esemény bejelentésekor meg kell adni, hogy a méhek szállításra, valamint vándoroltatásra kerültek-e a vis maior esemény bekövetkezésekor, illetve azt megelőzően. A szállításról és a vándoroltatásról *a méhállományok védelméről és a mézelő méhek egyes betegségeinek megelőzéséről és leküzdéséről* szóló 70/2003. (VI. 27.) FVM rendeletben [a továbbiakban: **70/2003. (VI. 27.) FVM rendelet**] meghatározottak szerinti igazolás szükséges a települési önkormányzat – fővárosban a kerületi önkormányzat – jegyzőjétől.

A méhekre veszélyes növényvédő szer kijuttatása fokozott veszéllyel járó tevékenységnek minősül. Amennyiben ezen tevékenység következtében a méhállományokat érintő vis maior esemény következik be (*pl. tömeges méhpusztulás, mérgezés*), akkor a kártérítő felelősséget megalapozó jogellenesség és a kár, illetve a kettő közötti okozati összefüggés meglétének a bizonyítása a károsultat terheli. Ebben az esetben az ügyfélnek a vis maior esemény igazolásául szükséges csatolnia az illetékes hatóság által kiállított döntést, laborvizsgálati jegyzőkönyvet, illetve egyéb olyan dokumentumot, amely egyértelműen tartalmazza, hogy a méhek a kijuttatott növényvédő szer mérgező hatása miatt pusztultak el. Továbbá – megfelelő dokumentumok csatolásával – igazolni szükséges, hogy a károkozó, illetve a kárfelelősséget viselő felkutatása, illetve megállapítása érdekében az ügyfél a szükséges lépéseket megtette (*az indított eljárásról, annak befejezéséről* szóló igazoló dokumentumok).

A 70/2003. (VI. 27.) FVM rendeletben meghatározott, az egyes **méhbetegségekre** vonatkozó általános, illetve különös szabályokat a betegségek megelőzése, illetve bekövetkezése érdekében be kell tartani, és – amennyiben rendelkezésre áll – akkor a megfelelő hatósági igazoló dokumentumokat (pl. zárlat elrendelése, laboratóriumi vizsgálat eredménye, a betegség hatósági állatorvos általi megállapítása, zárlat enyhítése, zárlat feloldása, járási állatorvos leölési határozata) a vis maior esemény bejelentésekor csatolni szükséges.

Amennyiben a méhállományt, illetve a méhészeti tevékenységet érintő, **szabálysértéssel**, illetve **bűncselekménnyel** összefüggő vis maior esemény következik be, akkor ebben az esetben a **szabálysértési hatóság, a bíróság, az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság által kiállított ügyirattal, egyéb hatósági döntéssel, jegyzőkönyvvel** kell igazolni hitelt érdemlő módon a bekövetkezett vis maior eseményt.

Tűzeset

Abban az esetben, ha a vis maior esemény bejelentés alapjául szolgáló esemény a III. fejezet e) pontjában meghatározott esetkörön belüli tűzeset, úgy az eseményt a Kincstár csak akkor ismeri el vis maiorként, ha azt az ügyfél az 1996. évi XXXI. törvény szerinti, a **tűzeset helye szerint illetékes tűzvédelmi hatóság** által kiállított **tűzeseti hatósági bizonyítvánnyal**, vagy **tűzvizsgálati jelentéssel** igazolja.

Minősített vetőmag késedelmes szállítása

Amennyiben jogszabály erre vonatkozó rendelkezést tartalmaz, úgy az ipari zöldségnövény termesztés esetén az ügyfélnek fel nem róható oknak minősül a **minősített vetőmag használatának igazolására** jogszabályban foglalt határidőnek a vetőmagszállító, illetve az integrátor **késedelmes szállítása** miatti elmulasztása. Ebben az esetben a bejelentést az ügyfélnek a vetőmag szállítást követő **hét napon** belül kell benyújtania azzal, hogy az eseményre vonatkozó adatoknál feltünteti az esemény leírását és csatolja az **ipari zöldségnövény minősített vetőmagnak a termelő részére történő késedelmes szállítását igazoló dokumentum másolatát**.

Dohánylevél jelentős mértékű minőségromlása

A dohány szerkezetátalakítási nemzeti programról és az azzal összefüggésben igényelhető csekély összegű támogatások feltételeinek megállapításáról szóló miniszteri rendelet vonatkozásában a **dohánylevél** a jelen közlemény III. fejezet e) pontja szerinti esemény miatti **jelentős mértékű minőségromlása**, úgy ezen esemény(ek) vis maiorként akkor kerül(nek) elismerésre a Kincstár által, ha az ügyfél a minőségromlás tényét az **elsődleges feldolgozó által kiállított igazolással** vagy **más hitelt érdemlő módon** bizonyítja.

Állatállományt érintő, ügyfél által igazolandó vis maior események

Amennyiben az állatállományban olyan vis maior esemény következik be, amelyre vonatkozóan a szolgáltató állatorvosnak nincs bejelentési kötelezettsége (pl. *nem betegségből, járványhelyzetből adódó elhullás, kényszervágás, leölés*) a hatósági állatorvos, illetve a helyi önkormányzat jegyzője felé, akkor az ügyfélnek elektronikusan csatolnia kell a szolgáltató állatorvos által olvasható módon kiállított, a vis maior eseményt alátámasztó igazolást, amely tartalmazza legalább az

érintett állatállomány vagy állategyed azonosító adatait, a vis maior esemény pontos leírását, dátumát. Az igazolással egybefoglaltan beküldhető egyéb dokumentum is: pl. laboratóriumi vizsgálat eredménye, boncolási jegyzőkönyv.

Az állatállományban bekövetkező, a végrehajtásban közreműködő szerv által igazolandó vis maior eseményre vonatkozó információt a VII. fejezet tartalmazza.

Egyéb, nem nevesített vis maior esemény

Jelen közleményben, illetve a 94/2015. (XII. 23.) FM rendeletben nem nevesített vis maior esemény Kincstár általi elismerésének a feltétele, hogy az megfeleljen a 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet 2. § (1) bekezdésében meghatározott vis maior esemény fogalmának **(ügyfél ellenőrzési körén kívül merül fel, előre nem látható módon következik be, a kár és annak következményeinek elhárítása az ügyfél által az adott helyzetben általában elvárható magatartás tanúsítása mellett sem volt lehetséges)**. A bekövetkezett vis maior esemény bejelentésének további feltételei:

- a vis maior esemény hitelt érdemlő módon történő igazolása;
- a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatással összefüggően valamely kötelezettség teljesítését akadályozza, ellehetetleníti.

A Kincstár a vis maior esemény bekövetkezését intézkedésenként egyedileg, és a következménnyel ok-okozati összefüggésben vizsgálja, és dönt annak elfogadásáról. Ennek érdekében a bejelentésnek teljes körűen kell tartalmaznia a jelen közlemény V. fejezetében meghatározott adatokat, illetve valamennyi kapcsolódó igazoló dokumentumot.

VII. Végrehajtásban közreműködő szerv által igazolandó vis maior események

1. Amennyiben a vis maior esemény bejelentés alapja jelen közlemény **III. fejezet e), g), h), i) pontjaiban** felsorolt esemény, úgy a Kincstár megkeresi a 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet szerint:

- a mezőgazdasági üzem földterületét sújtó természeti csapás, illetve szélsőséges időjárási körülmény (földrengés, árvíz, szélvihar, aszály, belvíz, jégkár, fagykár stb.) tekintetében az **agrárkár-megállapító szervként eljáró megyei kormányhivatalt;**
- az ügyfél állatállományának egy részét vagy teljes egészét sújtó járványos, fertőző megbetegedés vagy elrendelt járványügyi intézkedés esetén az **élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatalt;**
- az ügyfél gondossága ellenére az állatállománya egészének vagy egy részének elhullása vagy kényszervágása esetén az **élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi feladatkörében eljáró járási hivatalt;**
- az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló törvény hatálya alá tartozó területet sújtó természeti csapás, illetve szélsőséges időjárási körülmény (földrengés, árvíz, szélvihar, aszály, belvíz, jégkár, fagykár, stb.) tekintetében az **erdészeti hatóságként eljáró megyei kormányhivatalt;**
- az ügyfél növényállományának, illetve az ügyfél által termesztett gombafajoknak egy részét vagy teljes egészét sújtó fertőzés, illetve károsító járványos szintű előfordulásából eredő kártétel tekintetében a károkozás helye szerint illetékes **növény- és talajvédelmi hatáskörben eljáró megyei kormányhivatalt,**

amely az esemény bekövetkezésének tényéről és annak időpontjáról **végrehajtásban közreműködő szervi állásfoglalást** ad ki.

Figyelem! Egyes esetekben a vonatkozó jogszabályok az ügyfél számára bejelentési kötelezettséget írhatnak elő (pl. kárbejelentés, állatállományt érintő járványos, fertőző megbetegedések bejelentése az élelmiszerlánc-biztonsági és állategészségügyi hatóságnak, növényállományt érintő fertőző megbetegedések, károsítók kártételének bejelentése a növény- és talajvédelmi hatóságnak, erdőt érintő természeti csapások, szélsőséges időjárási körülmények bejelentése a Nemzeti Földügyi Központ részére, stb.). A bejelentés elmulasztása a vis maior esemény bekövetkezésének – a végrehajtásban közreműködő szerv által történő – igazolását teszi lehetetlenné, amely igazolás hiánya a vis maior esemény Kincstár általi elfogadását akadályozza meg.

2. Ha az ügyfél jelen közlemény III. fejezetének e) pontja szerinti eseménnyel érintett terület vonatkozásában **vis maior bejelentést tesz** és ugyanezen terület vonatkozásában korábban a *mezőgazdasági termelést érintő időjárási és más természeti kockázatok kezeléséről* szóló 2011. évi CLXVIII. törvény (a továbbiakban: Mkk. törvény) szerinti **kárbejelentést is tett**, akkor a **Kincstár** az esemény bekövetkezésének igazolása során az általa működtetett **mezőgazdasági kockázatkezelési adatbázis adatait is figyelembe veszi**.

Figyelem! Az Mkk. törvény alapján a Mezőgazdasági Kockázatkezelési Rendszer keretében benyújtásra kerülő **kárbejelentés önmagában nem minősül vis maior esemény bejelentésnek**. Amennyiben a bekövetkezett káresemény következményei hatással vannak az adott támogatáshoz kapcsolódó kötelezettségvállalások betartására, úgy jelen közlemény alapján lehetőség van vis maior esemény bejelentésére is.

3. Abban az esetben, ha a **III. fejezet g) és h)** pontja alá tartozó, de a **végrehajtásban közreműködő szerv hatáskörén kívüli** esemény következik be, akkor a vis maior esemény bejelentéséhez csatolni szükséges a **szolgáltató állatorvos által kiállított igazolást**, amely egyértelműen bizonyítja a vis maior esemény bekövetkezését. (Ilyen esemény lehet a nem betegségből, járványhelyzetből adódó elhullás, kényszervágás, leölés. Ide sorolható például a vetélés, jelöletlen borjú elhullása, balesetből adódó elhullás/kényszervágás, villámcsapás okozta elhullás, stb.)

VIII. A vis maior esemény bejelentés benyújtásának módja

A vis maior esemény bekövetkezésére vonatkozó bejelentést, valamint az esemény bekövetkezését igazoló dokumentumokat **kizárólag elektronikus úton, ügyfélkapun keresztül lehet bejelenteni** – a Kincstár honlapjáról közvetlenül elérhető – **Elektronikus ügyintézés alkalmazás**, vis maior esemény bejelentésére szolgáló elektronikus felületeken, illetve – a Google Play vagy az App Store online áruházból letölthető – „mobilGAZDA” alkalmazás egységes kérelemhez tartozó vis maior bejelentés felületén.

Az Elektronikus ügyintézés (E-ügyintézés) alkalmazás elérésének útvonala, ahol a vis maior esemény bejelentéséhez szükséges – az Egységes kérelemhez és az általános vis maior kérelemhez kapcsolódó – felhasználói kézikönyvek is megtalálhatóak:

<https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/e-ugyintezes>

1. Azon intézkedések esetén, amelyek **nem kapcsolódnak az Egységes Kérelemhez** (jellemzően az EMGA belpiaci, külpiaci, intervenciós intézkedések, a nemzeti támogatások, illetve az ÚMVP és a VP alapján meghirdetett EMVA-ból finanszírozott intézkedések) az „E-ügyintézés” alkalmazás „Általános ügyintézés” menüpontján belül az „Általános Vis Maior kérelem” almenüpontja alatt kell a bejelentést megtenni.

2. Az **Egységes Kérelemhez** kapcsolódó azon intézkedések esetén, amelyeknél a vis maior esemény **csak az adott évre vonatkozó kérelmére** van hatással*, az „E- ügyintézés” alkalmazás „Elektronikus kérelemkezelés” menüpontján belül az „Egységes Kérelem” „EK – adott év – kiválasztás” almenüpontja alatt kell a bejelentést megtenni.

** az Egységes Kérelemhez kapcsolódó minden EMGA-ból finanszírozott közvetlen támogatásra, valamint nemzeti támogatásra vonatkozó kérelmet érintő vis maior, valamint az EMVA-ból finanszírozott intézkedések esetében a kifizetési kérelmet érintő vis maior, illetve az olyan EMVA intézkedésekre vonatkozó vis maior, amelyeknél a támogatási kérelem egyben kifizetési igénylés is.*

3. Az **Egységes Kérelemhez** kapcsolódó azon intézkedések esetén, amelyeknél a vis maior esemény a **több évre vonatkozó kérelmére/kötelezettségvállalására**** van hatással, valamint a vis maior esemény **egyéb, az Egységes Kérelemhez nem kapcsolódó intézkedéseket** (is) érint, akkor az „E-ügyintézés” alkalmazás „Általános ügyintézés” menüpontján belül az „Általános Vis Maior kérelem” almenüpontja alatt kell a bejelentést megtenni.

***azon ÚMVP, illetve VP alapján meghirdetett, EMVA-ból finanszírozott intézkedésekkel kapcsolatos vis maior, amelyek esetében a támogatási kérelmet a kifizetési igénylést megelőzően kellett benyújtani, és a vis maior esemény nem csak az adott évi kifizetési igénylést érinti, hanem a támogatási kérelemhez kapcsolódik.*

4. Az **Egységes Kérelemhez** kapcsolódó azon intézkedések esetén, amelyeknél a táblához kapcsolódó vagy a teljes kérelem egészére vonatkozó vis maior esemény **csak az adott évre vonatkozó kérelmére** van hatással*, a „mobilGAZDA” alkalmazás „Egységes kérelem” menüpontján belül a „Vis maior bejelentés” almenüpontja alatt lehet a bejelentést megtenni.

** az Egységes Kérelemhez kapcsolódó minden EMGA-ból finanszírozott közvetlen területalapú támogatásra vonatkozó kérelmet érintő vis maior, valamint az EMVA-ból finanszírozott területalapú intézkedések esetében a kifizetési kérelmet érintő vis maior, illetve az olyan EMVA intézkedésekre vonatkozó vis maior, amelyeknél a támogatási kérelem egyben kifizetési igénylés is*

A mobilGAZDA alkalmazással lehetőség van arra, hogy a még le nem zajlott, folyamatban lévő vis maior események is bejelenthetővé váljanak, így az alkalmazáson keresztül benyújtott vis maior eseményeknél az Egységes kérelem elektronikus benyújtó felületével ellentétben nem kötelező a vis maior esemény végének megadása. A későbbiek folyamán a kérelem elbíráláshoz ezt a dátumot kötelező bejelenteni, elmaradása esetén a Kincstár az ügyfelet hiánypótlásra hívja fel.

A még folyamatban lévő eseményről, valamint a már lezajlott, de következményeiben látható vis maior eseményről is georeferált fénykép nyújtható be.

IX. Képviselőre vonatkozó szabályok

Amennyiben az ügyfél elhalálozása esetén a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokkal kapcsolatos eljárásokat a **vélelmezett örökös** kívánja megindítani, akkor a vis maior esemény bejelentésével kapcsolatos eljárási cselekmény elvégzése előtt a vélelmezett örökösként való eljárásra irányuló kérelmét be kell nyújtania a lakóhely szerint illetékes megyei kormányhivatal Agrár- és Vidékfejlesztést Támogató Főosztálya részére.

A vélelmezett örökös csak a hagyatéki eljárás jogerős lezárását megelőzően jogosult eljárni. A hagyatéki eljárás jogerős lezárását követően elvégzett eljárási cselekmények kizárólag abban az esetben nem minősülnek semmisnek, ha a vélelmezett örökös a hagyatékátadó végzés alapján tényleges örökössé válik.

A képviselőre vonatkozó **további esetekben** az Ügyfél-nyilvántartási Közlemény rendelkezései az irányadóak.

X. A vis maior esemény bejelentés benyújtásának határideje

Jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a bejelentést:

- **főszabály szerint** az esemény bekövetkezésétől számított **huszonegy napon** belül;
- az ügyfél elhalálozása esetén a halotti anyakönyvi kivonat kézhezvételétől számított **huszonegy napon** belül; vagy
- az ügyfél akadályoztatása esetén az akadály megszűnésétől számított **huszonegy napon** belül,
 - amennyiben azonban a bejelentés természetű növénykultúrát érint, úgy – a betakarítás tervezett időpontjára figyelemmel – **a betakarítást megelőző tizenötödik napig,**

de bármely vis maior esemény tekintetében legkésőbb az esemény bekövetkezésétől számított hat hónapon belül kell megtenni, amely határidő elmulasztása jogvesztő hatályú.

Figyelem! A Kincstár kizárólag azon eseményt ismerheti el vis maior eseményként, amely megfelel a III. fejezetben szereplő – a vis maior eseményre vonatkozó – kritériumoknak, illetve valamely kötelezettségvállalás teljesítését igazolhatóan ellehetleníti.

Amennyiben a vis maior esemény bekövetkezése:

- **egy adott** – egyértelműen beazonosítható – **időponthoz** köthető (pl. *állatelhullás, leölés, kényszervágás napja, hatósági intézkedések foganatosításának napja, stb.*), akkor a bejelentés benyújtására nyitva álló 21 napos határidőt ettől az időponttól kell számítani;
- nem egy konkrét időponthoz, hanem **egy időszakhoz köthető**, akkor az ügyfélnek meg kell adnia – adott esetben igazoló dokumentumok együttes csatolása mellett – a vis maior esemény kezdetének, illetve végének pontos dátumát, illetve részletesen ismertetnie kell a megadott időpontok indokoltságát (mihez köthetőek a megadott dátumok);
- **egy korábban már fennálló** – de vis maiornak nem minősülő – **állapot megváltozásával** összefüggésben **fellépő esemény** miatt következik be, akkor a határidő attól az időponttól számítandó, amely időponttól – igazolható módon – az ügyfél számára nyilvánvalóvá vált, hogy a kötelezettségvállalásának nem tud eleget tenni. Az állapotváltozás vis maior oknak minősülését bizonyítható módon, az arra alkalmas dokumentumokkal kell igazolni. (pl. *az ügyfél fennálló betegsége mellett kötelezettségvállalásának eleget tud tenni, azonban az*

egészségi állapota folyamatosan romlik, melynek hatására az egyéni vállalkozói tevékenységét önállóan nem tudja már ellátni, ezért azt szüneteltetni vagy megszüntetni kényszerül. A szakorvosi vélemény, diagnózis alapján az ügyfél a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatások által előírt feltételek, követelmények teljesítéséhez kapcsolódó feladatainak ellátására képtelen).

Az akadályoztatás fennállásának, illetve megszűnésének tényét alátámasztó igazoló dokumentumot a vis maior esemény bejelentéshez csatoltan szükséges megküldeni, ennek hiányában az akadályoztatás nem fogadható el. Amennyiben a vis maior esemény bekövetkezése **közvetlenül nem akadályozza az ügyfelet** a bejelentés megtételében (*pl. belvíz, aszály, állategyed elhullás, stb.*), akkor az akadályoztatásra hivatkozva a bejelentés benyújtási határidejének elmulasztása tekintetében **kimentésnek nincs helye.**

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy amennyiben a vis maior esemény bekövetkezése **közvetlenül akadályozza az ügyfelet** a vis maior esemény bejelentés megtételében, akkor a Támogatási törvény – összhangban a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet rendelkezéseivel – a mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatásokhoz kapcsolódó eljárásban az ügyfél helyett az elektronikus kapcsolattartás feltételeinek megfelelő meghatalmazott személy, illetve törvényes képviselője is eljárhat.

XI. Elektronikus kapcsolattartás

A Támogatási törvény 38. § (2) bekezdése, valamint a 94/2015. (XII. 23.) FM rendelet 6. § (1) bekezdése, továbbá a 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendeletben meghatározott rendelkezések értelmében a vis maior esemény bejelentés, valamint a vis maior esemény bekövetkezését igazoló dokumentumok benyújtása, illetve a bejelentésre indult eljárásban az eljárási cselekmények megtétele (beleértve – a bírósági felülvizsgálat és a felügyeleti eljárás kivételével – a jogorvoslati eljárást is) kizárólag elektronikus úton teljesíthető. A Kincstár a vis maior bejelentésre indult eljárásban meghozott döntéseit is elektronikus úton közli.

A fentiekől eltérően, a kamarai meghatalmazott által képviselt ügyfél esetében, ha a természetes személy ügyfél ügyfélkapuval nem rendelkezik, vagy ha ügyfélkapuval rendelkezik és elektronikus úton úgy nyilatkozik, hogy postai úton történő közlést kér, akkor az ügyfél felé irányuló közlést a Kincstár postai úton teljesíti. A kamarai meghatalmazás benyújtása kapcsán *az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások igénybevételevel kapcsolatos eljárási szabályokról* szóló 22/2016. (IV. 5.) FM rendelet szabályait kell alkalmazni.

XII. A vis maior esemény bejelentésének elbírálása

Az elektronikus felületen beérkezett vis maior esemény bejelentést és az ügyfél által csatolt igazoló dokumentumo(ka)t a Kincstár megvizsgálja és amennyiben azt a vis maior rendeletek és az érintett intézkedést szabályozó jogszabályok, pályázati felhívások, egyéb szabályozó eszközök alapján hiányosnak találja, az ügyfelet **hiánypótlásra hívja fel.** A hiánypótlást az arra felszólító levélben megjelölt határidőig kell benyújtani a Kincstár részére. Amennyiben a hiánypótlás teljesítésére nyitva álló határidőn belül a hiánypótláshoz szükséges valamennyi adat, dokumentum beszerzése az ügyfél részéről akadályba ütközik (*pl. az érintett hatóságtól beszerzendő dokumentum kiállításának ügyintézési ideje túlnyúlik a hiánypótlás teljesítésére előírt határidőn*), akkor ennek tényét – az arra alkalmas igazoló dokumentumok együttes megküldésével – és a hiánypótlás teljesítésének várható időpontját haladéktalanul, de legkésőbb a hiánypótlásra nyitva álló határidő utolsó napján jelezni kell a Kincstár részére.

A hiánypótlás beküldése elektronikus úton teljesítendő az alábbi elérhetőségen keresztül:

Elektronikus ügyintézés (E-ügyintézés) alkalmazás/ Általános ügyintézés/Támogatáshoz kapcsolódó iratok elektronikus beküldése

<https://www.mvh.allamkincstar.gov.hu/e-ugyintezes>

A hiánypótlás beküldése során az elektronikus felületen meg kell adni a hiánypótlásra felszólító irat iratazonosító számát, a hiánypótlás tárgyát, illetve rövid leírását, valamint a szükséges csatolt dokumentumokat.

Amennyiben az ügyfél a hiánypótlási felhívásnak nem tesz eleget, és ennek következtében nem lehetséges a tényállás tisztázása, az a kérelemre indult **eljárás megszüntetését** vonhatja maga után. A VP alapján meghirdetett, EMVA-ból finanszírozott intézkedések esetén a hiánypótlásban foglalt felhívást mulasztó ügyféllel szemben a hiány jellegétől függően részben helyt adó, vagy elutasító döntés hozható.

Amennyiben szükséges, akkor a Kincstár – a vis maior esemény bejelentésének hiánytalan benyújtását, illetve hiánypótlását követően – a VII. fejezet 1. pontjában megnevezett, a 310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet 18. § (1) bekezdése szerint illetékes végrehajtásban közreműködő szervtől állásfoglalást kér.

A vis maior esemény bejelentés és az ügyfél által csatolt igazoló dokumentum(ok), az esetleges hiánypótlás és a végrehajtásban közreműködő szerv állásfoglalása, illetve adott esetben más megkeresett szerv által kiállított hatósági döntés/igazoló dokumentum, továbbá helyszíni ellenőrzés eredményének alapján a Kincstár az érintett támogatási intézkedések, pályázati felhívások kapcsán a támogatási feltételek, illetve előírások teljesítése alóli mentesítés vonatkozásában a vis maior esemény bejelentést intézkedésenként, felhívásonként egyedileg, és a következménnyel okozati összefüggésben vizsgálja, és dönt annak elfogadásáról, vagy elutasításáról, továbbá a VP-ből finanszírozott beruházási támogatások tekintetében javaslatot tesz az Irányító Hatóságnak az adott kötelezettség teljesítése, illetve jogkövetkezmény alkalmazása alól történő mentesítést illetően.

XIII. A Közlemény hatálya

Jelen közlemény a kihirdetése napján lép hatályba és ezzel egyidejűleg a vis maior esemény elektronikus úton történő bejelentéséről szóló 60/2020. (VI. 30.) számú Kincstár Közlemény hatályát veszti.

XIV. Kapcsolódó jogszabályok

- A büntetőeljárásról szóló **2017. évi XC. törvény**;
- A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló **2013. évi CCXII. törvény**;
- A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló **2013. évi CXXII. törvény**;
- A Polgári törvénykönyvről szóló **2013. évi V. törvény**;
- A Büntető Törvénykönyvről szóló **2012. évi C. törvény**;
- A megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló **2011. évi CXCI. törvény**

- A mezőgazdasági termelést érintő időjárás és más természeti kockázatok kezeléséről szóló **2011. évi CLXVIII. törvény**;
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló **2009. évi XXXVII. törvény**;
- Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló **2008. évi XLVI. törvény**;
- A termőföld védelméről szóló **2007. évi CXXIX. törvény**;
- A kisajátításról szóló **2007. évi CXXIII. törvény**;
- A mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló **2007. évi XVII. törvény**;
- Az állatok védelméről és kíméletéről szóló **1998. évi XXVIII. törvény**;
- Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény
- Az egészségügyről szóló **1997. évi CLIV. törvény**;
- A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló **1997. évi LXXXIII. törvény**;
- A természet védelméről szóló **1996. évi LIII. törvény**;
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló **1996. évi LV. törvény**;
- A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló **1996. évi XXXI. törvény**;
- A vízgazdálkodásról szóló **1995. évi LVII. törvény**;
- A Rendőrségről szóló **1994. évi XXXIV. törvény**;
- A munkavédelemről szóló **1993. évi XCIII. törvény**;
- A Magyar Államkincstárról szóló **310/2017. (X. 31.) Korm. rendelet**;
- A földművelésügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló **383/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet**;
- A közlekedési igazgatási feladatokkal összefüggő hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló **382/2016. (XII. 2.) Korm. rendelet**;
- a 2014-2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló **272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet**;
- A nagyvízi meder, a parti sáv, a vízjárta és a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról, hasznosításáról, valamint a folyók esetében a nagyvízi mederkezelési terv készítésének rendjére és tartalmára vonatkozó szabályokról szóló **83/2014. (III. 14.) Korm. rendelet**;
- A keresőképtelenség és keresőképesség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló **102/1995. (VIII. 25.) Korm. rendelet**;
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény végrehajtásáról szóló **61/2017. (XII. 21.) FM rendelet**;
- az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapból, valamint a központi költségvetésből finanszírozott egyes támogatások igénybevitelével kapcsolatos eljárási szabályokról szóló **22/2016. (IV. 5.) FM rendelet**;
- Az elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról és a vis maiorral összefüggő egyes miniszteri rendeletek módosításáról szóló **94/2015. (XII. 23.) FM rendelet**;
- Az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból, valamint az Európai Tengerügyi és Halászati Alapból finanszírozott intézkedések megvalósulásának időtartama alatt, elháríthatatlan külső ok (vis maior) esetén alkalmazandó egyes szabályokról szóló **57/2015. (XII. 23.) MvM rendelet**;
- Az éghajlat és környezet szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtandó támogatás igénybevitelének szabályairól, valamint a szántóterület, az állandó gyepterület és az állandó kultúrával fedett földterület növénytermesztésre vagy legeltetésre alkalmas állapotban tartásának feltételeiről szóló **10/2015. (III. 25.) FM rendelet**;
- A komplex minősítésre vonatkozó részletes szabályokról szóló **7/2012. (II. 14.) NEFMI rendelet**;
- A növényvédelmi tevékenységről szóló **43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet**;

- Az egységes területalapú támogatások és egyes vidékfejlesztési támogatások igényléséhez teljesítendő „Helyes Mezőgazdasági és Környezeti Állapot” fenntartásához szükséges feltételrendszer, valamint az állatok állategységre való átváltási arányának meghatározásáról szóló **50/2008. (IV. 24.) FVM rendelet**;
- A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény végrehajtásának szabályairól szóló **9/2004. (V. 4.) FVM rendelet**;
- A méhállományok védelméről és a mézelő méhek egyes betegségeinek megelőzéséről és leküzdéséről szóló **70/2003. (VI. 27.) FVM rendelet**;
- A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségekben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről szóló **13/2001. (V. 9.) KöM rendelet**;
- Az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény végrehajtásáról szóló **109/1999. (XII. 29.) FVM rendelet**;
- A fővárosi és megyei kormányhivatalok szervezeti és működési szabályzatáról szóló **3/2020. (II. 28.) MvM utasítás**.

Amennyiben a közlemény és a vonatkozó jogszabályok között ellentmondás vagy eltérés merül fel, úgy minden esetben a jogszabályok rendelkezései az irányadóak.

További információk megtalálhatóak a Kincstár honlapján (www.mvh.allamkincstar.gov.hu), illetve tájékoztatás kérhető az mv.ugyfelszolgalat@allamkincstar.gov.hu e-mail címen, vagy a Kincstár honlapjának kérdés-válasz felületén a kapcsolódó intézkedések (jogcímek) kategóriájának kiválasztásával.

Budapest, 2021. július 19.

Detre Miklós
Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési
Támogatásokért Felelős
elnökhelyettes